

ЯМДЕ ЛИЙ

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

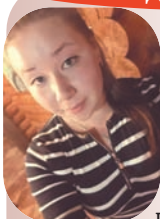

И. КИРИЛЛОВАН фотожо.

- В** - волгыдо шинчан
- Е** - ешыште - куан
- Н** - ныжыл кумылан
- Е** - емыж-саскам куанен пога
- Р** - ракш ўпан
- А** - аважем алмашта

- Я** - яндар чонан
- Р** - раш ойла марла
- О** - Онар гай патыр
- С** - сенга чыла
- Л** - Лекайным лудаш йөрата
- А** - ачажлан энертыш
- В** - вораңдара пашам

«Ямде лийлан» – 85 ий

**Виктория
КАПУСТИНА**
(Кужэңер район):

– Мыланем «Марий Юнкор» слёт пеш келшен. Миен коштмо пагыт кызытат ушыштем. Мыйын шонымаште, тиде нигунам мондалтшаш огыл. Слёт деч вара пенгыде кылым кученна, а кызыт, жап эртымеке, вашкылна лушкен. Ола уремыште иктаж-кө дене вашлийына гын, мутат уке, пелештена. Кызыт ПГТУ-што тунемам.

моткоч öрыктарыш. Изи чолга марий рвезе дене кугешнаш веле кодо. Семинарышке коктынат марий тувырым чиен толыныт ыле, чылт пеледыш гай койын шинчышт.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

ПОДПИСКЕ!

1 сентябрь гыч 2019 ийын икымше пельжлан подписке тургым тўналеш. Марий Элыште, Пошкырт да Татарстан кундемлаште илыше-влак газетлан почто связь отделенийлаште возалтын кертыт.

Индекс –
П4696.

Моло вере илыше лудшо-влаклан электрон подпискым темлена.

Эн пүсө ушан

Нуно
14-15 сентябрь-
ыште Марий Элын
чапшым Саранс-
кыште аралаш
тўналыт.

«Вернуть дет-
ство» проект кышка-
рыште эртарыме
«Ума палата» уш-акы-
лым вияндыше моды-
шын регионысо этап-
ше Йошкар-Олаште
лийын. Тулык да
ача-аван полыш деч
посна кодшо йоча-
влаклан Волжскысо
да Лўльпанысе
рўдерла гыч ўдыр-
рвезе-влак тушко
ушненыт. Модшо-влак
кым Марий Эл Республикын тўн федер-
рал инспекторжо П.Н.Журавлев салам-
лен. Танасымаш «Шке модыш» да «Мо?
Кушто? Кунам?» кумдан палыме модыш-влак
семын эртен. Кажне командыште вич ег лийын. Йодыш-влак
ильшын тўрлў шўрынжым авалтеныт. Лўльпанысе рўдер гыч
ўдыр-рвезе-влак эн пүсө уш-акылан лийыныт.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Ошын,
кандын да
йошкаргын
Мо тынаре
волгалтеш?

22 август –
Россий
кугыжаныш
тистын
кечыже

Вуйым кўшкырак нўлталын
Ончалына – тисте лойгалтеш!
Арулык ден сандалык –

ош тўс,
Ўшан ден тыныслык – канде,
Куан ден лўддымылык –

йошкарге.
Нине – тистын шочмо тўсышт.
Вийым иктыш чумырен,
Россий тек ончык ошкылеш!

Юлия ИВАНОВА.

Кужэгер, Шорсола.

Россий Президент
Б.Ельцинын пунчалже почеш
1994 ий гыч палемдалтеш.

Историйым шергалына

Курск кредалмаште
сенгымылан – 75 ий

Курск кредалмаш Кокымшо
тўнямбал да Кугу Ачамланде сар-
влаклан тура савыртышым ыштен.
Моткоч кугу да виян кредалмаш
49 кече: 1943 ий 5 июль гыч 23
август марте – шуйнен. Фашист
Германий виян наступленийым
тўналын, «Цитадель» операцийым
увертарен. Но совет войска
фашист тўшкам чактарен. Орёл,
Белгород, Харьков олалам ута-
рен. Тылеч вара Йошкар Арми
чумыр фронт мучко наступлени-
йым тўналын. 23 августышто
Российыште Воинский чап кече
палемдалтеш.

1944 ий 24 август –
Кишинёвым фашист тўшка
деч утарыме кече.

Курык-
марий
район гыч
Петров-
мыт еш
(сним-
кыште)
«Идалы-
кыне
ешыже»
Российысе
конкур-
сышто
сенгышыш
лектын.

Идалыкын ешыже

Конкурсыйш ушнышо 329 еш кокла
гыч «Йўлам аралыше еш» номинацийыште ойыртемалтын.
Сенгыше-влакым 21-23 ноябрьыште саламлаш тўналыт.
Конкурсым иктешлыме почеш «Семья года. Россия – 2018»
Почет книга м савыктен луктыт. Тушто сенгыше еш-влак нер-
ген палдарат. Тамара Викентьевна ден Борис Васильевич
Петровмыт кум ўдырым ончен куштеныт. Икшывыштым куге-
зе илыш йўлам, шочмо йылмым, тўвырам пагалаш туныктеныт.
Икоян, келшен илыше еш – кажне марий ешлан пример.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Олма спас деч вара
турня шокшо элыш
чокешта.

Тушто:
нысте-пўстў
кыремес.

У тунемме
ий вашеш
Йошкар-Олаште
рўдў пазар воктене
«Школ ярминга» почыл-
тын. Тунемшылан
кўлшў чыла арверым
налаш лиеш. 10
сентябрь марте
шуйна.

Августышто
сорла ырыкта, вўд
кылмыкта.

1-ше канал
дене «Лучше всех!»
передачым ямдылыше-
влак уста йоча-влакым
проектыйш ушнаш ўжыт.
Чыла йодышым +7 903
141-26-94 телефон але
lv-casting@red-red.ru
электрон почто дене
рашемдаш
лиеш.

Врач-
влак кажне
кечын 60 грамм
утла клетчаткым кockаш темлат.

Йошкар-
Оласе 19-ше но-
меран школын йоча
хоржо «Поют дети Рос-
сии» всероссийский фести-
вальын финалыштыже му-
раш ўжмашым налын. Фи-
нал сентябрьыште «Ар-
тек» тўнямбал йоча
рўдерыште лиеш.

Еш – илыш кече

– Ава! Тиде шомак улыжат кум букван, а аван шўм-чонжо могай кумда, тушто мыняр порылык, умылымаш да йоратымаш! Ава – тиде Шочмо эл! – ашнаш налше авашт нерген кугешнен ойлат

Сабина Шарковская ден Екатерина Пигалицына. Ныл ият пелаш Сабинам да куд

Кум букван эн шерге шомак

ияш Катям Зоя Вячеславовна ден Василий Михайлович Щербининмыт икой дене шке ешышкышт ашнаш налыныт. Кызыт Катя 8-ше классым тунем пытарен, а Сабина – визым-шым. Нуно Волжский районысо Приволжский посёлкышто илат. «Мый эре кугу ешан лияш шоненам, – ойла ава. – Шкенан кок икшывына уло: Саша эргына ешан, шым ияш Настя уныкана кушкеш. Нуно посна илат. Анна 9-ше классым тунем пытарен. Пелашем кужу рейсыш кудалыштше водителылан пашам ышта. Тылзе дене корнышто лиеш. Ме шуко жапым Аня дене коктын эртаренна. Тунам изи ўдырем ойла ыле: «Авай, мыланем йокрок. Айда кевытыште эше иктаж-кѳм налына. Тунам тыланетат, мыланемат весела лиеш».

З.В.Щербинина шуко жапым ўдыр-влак дене пырля эртарат. Паша графикшым нунын каныштылан келыштара. Ўдырѳен поро кумылан, ныжылге койыш-шоктышан кушшо манын, авачалан кугу тўткылыкым ойырыман, тўрлѳ теме дене мутланыман, умылтарыман, шкаланат примерым ончыктыман. Тыгай шонымаш дене Щербининмыт йоча-влакым ончен куштат. Ава, арамам тодыштын, тўрлѳ арверым ыштыше кидмастар. Тиде пашалан ўдыржѳ-влакымат тунуктен. Шке пашашт дене республикысе конкурсышто икымше верым сенген налыныт. Ты усталык шуко жапым налеш да ўдыр-влаклан нелырак манын (арама укшлам погыман, ойыркалыман, вўдыштѳ кучыман, арален моштыман – авт.), Зоя Вячеславовна да икшывыже-влак, газет лаштык гыч пучым пўтырен, нуным тўрлѳ тўсыш чиялтен, сылне ўзгар-влакым «шочыкташ» тўналыныт. Шерпырчыла гыч мотор арверлам ыштат. Озавате ден Аня яра жап годым чўчкыдын кидыш гитарым налыт, а Катя ден Сабина мураш йоратат.

– Ўдыр-влак, телефоныштым темдыштын, ятыр жапым арам эртарат, шонем ыле, – ойла ава. – «Мыйын ешем – мыйын поянлыкем» республикысе конкурслан ямдылалташ тўналмеке, шонымашем йѳршеш вашталте. Интернетыше

**Лушенге
вожшо дене
виян, а айдеме
– ешыж дене.**

**Айдемын поянлык-
ше – ача ден ава.**

Калыкмут.

шкаланышт кўлешаным кычалыт, ончат улмаш. Нуно сылне семым, тўрлѳ кагашым, сѳрастарымашым – икманаш, чылажымат тыманмеш муын луктыч. Сандене ме, кугыен-влак, икшывына-влакым коклан арам шылталена.

«Мыйын ешем – мыйын поянлыкем» республикысе конкурсыш ушнышо еш-влак «Еш – элын ўдыжѳ», «Ава, ача, мый – спорт еш»,

Авторын фотожо.

– Авана ден ачанан ашнаш налме ўдырышт улмынам нигунам шижын огынал. Нуно мемнам шке икшывышт семынак йоратат да умылат.

Меат нуным эн лишыл да шергакан егна-влаклан шотлена. «Ачай», «авай» манын каласымыжак кузе сылнын да ныжылгын йонга. Тидым нимо дене алмашташ ок лий! – шўм-чон шижмашыштым шылтыде ойлат

Сабина ден Катя.

«Кидпашалан мастар еш», «Мураш-кушташ уста еш» тагаслаште вий-куатыштым, мастарлыкыштым тергеныт. Щербининмыт еш (снимкыште) кидпашалан уста улмыжо дене ойыртемалтын да ты тагасыште сенгышыш лектын.

Ача-ава йоча-влакым кеч-могай пашашке кумылан ден моштат. Сурт пелен ешлан кўлшѳ емыж-саскам, пакчасаскам ончен куштат. Чывым ончат, кенжежлан комбым налыт. Ўдыр-влак ачалан сурт коклаште тѳрлымѳ, ачалкалыме сомылымат ышташ полшат. Ўдыр-влакым сылнымутан литературым лудаш шўмандымаштат Щербининмытын шке секретышт уло. «Изиракышт годым книга лудаш ик шагат жапым ойыренам, – каласкала Зоя Вячеславовна. – Кызыт шке кумылын библиотеке коштыт, тунемме программе почеш пуымо литературым писын лудын шукташ тыршат. Молан шонедат? Лудын пытарат, дневникым келыштара – вара теныз воктеке канаш каена». Щербининмыт, пырля погынен, шочмо кундемын, кумда Российын тўрлѳ вержым ончен кошташ моткоч йоратат. Шем, Азов тенгызлан сѳраллыкше дене палыме лийыныт. Тений Крымын мотор пўртўсышым ужаш шонат.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Чавайн тукым улына

Сылне пагыт эрта

Кенез пеш писын эрта. Түрлө емыж-саскам погенна. Пакчаште шуко вожсаскам ончен куштенна, вашке поген налашат жап шуэш. Ялыште кенезым паша шуко. Кас шуэш – каналтена! Йолташ-влак дене спортплощадкыш мечым налын куржына. Кө волейбол, кө футбол дене модеш. Мыланна, ұдыр-влаклан, волейбол дене модаш келша. Южгунам, пычкемыш лиймешке, изана-акана-влак дене пырля жапым эртарена. Физкультурникын кечынже клуб пашаен-влак пөлекым кучыктышт. Тыге кече почеш кече эрта, школыш каяш жап шуэш.

Диана СЕМЁНОВА.

Марий Турек, Арбор.

Кроссворд

Никон Игнатьевын «Комсомол ұдыр» повестыше почеш.

1. Яндар чонан,

пентгыде шонымашан айдеме.

2. Кинде торговой.

3. Вакш оза.

4. Кө дене тун герой кок ий ила?

5. Монашкын лумжө.

6. Тун геройын лумжө.

Чын вавештеда гын, ойырым клеткылаште монашке-влакын пийыштын лумжым пален налыда.

Алина ТИМКОВА.

Одо кундем, Алнаш, Одо.

Кө тыге возен?

«Йоча ұмыр» илышыште ик гана веле лиеш. Тудо лу ий наре шуйна. Лу ий – кум түжем кудшудө витле кече. Мыйын йоча жапем молын гаяк лийын. Кузе мондет кенез касым, Вончо воктенысе олыкым! Да, йоча годым мом гына от уж, могай туткарышке от перне! Ах, йоча жап! Могай тый онгай улат, мочол сылне тыйын йомартле койышет! Айдеме кеч-мыняр илыже, кеч-могай күкшытыш күзыжө, но тыйым эре шарналта – я куанен, я изишак шұлыканын».

Мутшым колыштына

Ешыште кум йоча улына. Мемнам авана иктөр йората. Пагалыме егна библиотекуште пашам ышта. Ме да моло йоча-влак книгагудыш уло кумылын коштына. Авана түрлө модыш дене модыкта, онгай ойлымашым лудеш. Ме аваланна полшена, мутшым эре колыштына.

Богдан ГАВРИЛОВ.

Морко, Коркатово.

Шочмо ялем

Шочынам, кушкынам
Мый кугу Олореш.
Пеш мотор тиде ял
Мыланем келшалеш.
Мотор чапле пөрт-влак
Радам дене шинчат.
Калыкем – кидмастар,
Моктымем вел шуэш.
Пүртүсшат сылне пеш,
Шкеж дек шұмым шупшеш.
Моло вер гыч эре
Тудо еным ұжеш.
Икте колым куча,
Весе снегым пога.
Кумшо ший гай ереш
Йұштылаш толдалеш.
Шұмеш кодшо верем
Мый пеш чот йоратем.
Аралаш вел йодам
Мотор сылне ялем.

Э.О.ВАСИЛЬЕВА,
туныктышо.

Звенигово, Нуктыж.

Усталыкым шуарат

А л л а
Николаева ден Кристина Васинкина (снимкыште) лишыл йолташ ұдыр улыт. Морко район Унчо школын 2-шо «А» классшым тунем пытареныт. Туныктышышт – Р.О.Оразаева. Роза Осиповна келге шинчымашым пуымо дене пырля ұдыр-влакым почеламутым сылнын лудаш кумыланда. Технологий урокышто түрлө кидпашалан туныкта. «Конкурслаште усталыкнам чұккыдын тергена, – ойлалт ұдыр-влак. – Йоча-влакын выступленийыштым ончен, мастарлыкым шуарет, у йолташ-влак дене палыме дият».

Авторын фотожо.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Патриот кумылан

Валерия Глушкова У Торъял район Токтарсола школын 7-ше классшым тунем пытарен. Школжо Онарын лумжым нумалеш. Арам огыл Колумб лудмаште Миклай Казаковын «Онар» почеламутшым патриот кумыл дене йонгалтарен. Сенгымашыш шуаш марий йылмым туньктышо Татьяна Вениаминовна Смородинова полша.

Авторын фотожо.

Валериян шочмо йылмым йоратымыже раш коеш. «Шочмо йылмын юзо вийже» сочиненийже дене районышто 1-ше верыш лектын. Шочмо марий йылмым моктен возымо пашаж дене Российысе конкурсышко ушнен.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

«Эн сылне
ен улат туняште!» –
Ойлем тылат мый эреак.
Мотор капет,
чонет эн поро:
Лият эн лишыл
курымлан!
А жап эрта,
мардеж гай писе.
Чонем коржеш,

моткочак ойгана.
Йоратыме авай!
Ом керт,
Коклан
шортам мый.
Тыгай вет илыш
курумеш мемнан.
**Кристина
ЗОРИНА.**
Морко, Эгерсола.

Шурно – илыш ушан

Арам огыл калыкыште «Шурно – илыш ушан» маньын ойлат. Шурным жапыште погет – модын налат, вара ш кодат – модын колтет. Кызыт чумыр эл мучко шурным поген налме жап тунгалын. Жапым шуйкалыде, ты тургымым писын да сайын эртарыман. Пасулаште тунредше-влак коедат. Нуно шурным тунредыт, кылтажым копнаш чумырат. Кинде – илыш негыз. «Кинде» шомакшак мыланем куатым пуа. Тудо айдемылан веле огыл, шочмо яллан, кундемлан патырлыкым ешара. **Сандене шурнын кажне пырчыжым аклыман да аралыман!**

Вика МАМАЕВА.

Кужэгер, Кугу Регеж.

Куанен каненам

Альмира йолташем дене Арыныште эртыше «Золотые купола» православный йоча лагерыште каненна. Тушко Моско, Нижний Новгород да моло олала гыч шудо наре йоча погынен. Кажне кечын мероприятий-влак лийыныт. Мый отжиманийым ыштыме дене 2-шо верым сенен налынам. Николай ачалан пашам ышташ полшенна: пум, вудым нумалынна, шукшудым кунрынна, турло эм шудым погенна. Пытаргыш кечын тулото йыр погыненна, концертм ончыктенна. Лагерыш логалмемлан моткоч йывыртенам.

Юля МИХАЙЛОВА.

Морко, Йогорсола.

2018 ийыште «Ямде лий» газет редакций ден «Ший памаш» сылнымут фонд йоча-влаклан «РВЕЗЕ ИУК» конкурсым увертарат

Тыгай премий-влак пуалгыт:

- «Ямде лий» газетын икымше редакторжо Зинаида Яковлева лумеш – журналистикыште чолган возен шогышо юнкорлан;
- 1930-шо ийлесе самырык поэт Антонов Ивук лумеш – почеламутым эн сайын возышо авторлан;
- 1970-1980-ше ийлесе юнкор-влакын эн кугу йолташышт да сылнымут туньктышышт Валентин Исенеков лумеш – школласе юнкор, литературно-творческий да сылнымут кружоклан;
- «Ямде лийын» 1969-1986 ийлесе тун редакторжо Алеко Юзыкайн лумеш – Марий Эл деч ордыжтө марий-влакын туншкан илыме кундемласе (Одо, Пошкырт, Татарстан, Виче (Киров), Свердловск, Угарман,

Пермь) ойыртемалтше юнкор, литературно-творческий да сылнымут кружоклан але авторлан (йочалан);

«Ямде лийын» 1991-1997 ийлесе тун редакторжо Василий Васильевич Крыловым шарнен, Шулдыр Васлий лумеш премий - эн онай мыскарам возышо юнкорлан.

Ик юнкор турло номинацийыште мастарлыкшым терген кергеш.

Конкурс 2018 ий декабрь мучаште иктешлалтеш.

Конкурсим иктешлат: тун редактор-влак Л.В.СЕМЕНОВА («Ямде лий»), Э.А.ИМАНАЕВ («Кугарня»), И.Г.ПОПОВ («Ончыко» журнал).

Конкурсым учредительже – «Ший памаш» сылнымут фонд (вуйлатыше – писатель Василий Краснов).

Могай сорт олмапум шындаш?

19 август –
Олма спас

Константин Алахвердов Йошкар-Олаште шочын. 6-шо №-ан школ деч вара Тамбов областысе Мичуринский сельхозакадемиийыш пурен, аспирантурышто тунемын. Мичуринск олаште 2 ий илен. 2001 ийыште Йошкар-Олаш пörтылын. Шке питомникше уло.

– Константин Владимирович, тўналше садоводлан мом палыман?

– Эн ондак пүртүсым йöратыман. Мыланем пүртүсым йöратымаш паркыште канымаш, пеледышын пеледмыжым да шудын кушмыжым эскерымаш огыл. Тўнжö – кушкыл да янлык-влак дене ик шўлыш дене илаш. Садовод лияш шонет гын, биологий да ботанике дене школышто тунемме курсым палыман. Тидым палыде, кугу кўкшытыш шуаш ок лий. Тылеч посна умылыман: ялозанлык паша – неле, кажне кечын тыршен ыштыме сомыл.

– Тендам тыгай куштылго огыл пашам тўналаш мо таратен?

– Ботанике да биологий деке мый изиэм годымак шўмангынам. Школышто биологий да химий дене туныктышем-влак келге шинчымашым пуэныт. Мичуринскысе сельхозакадемиийыште кумдан палыме шанчыен-влак теорий материалым пуымо деч посна, шинчымашнам практикыште пенгыдемденыт. Вара шкеак Йошкар-Олаште питомникым чоненам. Ынде 25 ий утла емыжым да вожсаскам ончен куштымаште профессионал семын тыршем.

– Каласыза, марий кундемлан могай сорт олмапу келшен толеш?

– Мый олма сорт-влакым мемнан кундемыште сайын кушкашышт келыштарем. Вес семынже, акклиматизацийым да адаптацийым ыштем. Пытартыш 15 ий жапыште польшка-лышем-влак дене пырля 80 утла сортым терген онченна. Кугу лектышым пуышо олма сорт-влакым, ончен куштен, калыкклан темлена. Икмыняржым палемден коден кертам: июль-августышто кочкаш шушо – «Мечта», «Китайка золотая ранняя», «Медуница», «Яблочный спас», «Мелба», сентябрь мучаште – «Штрейфлинг», «Антоновка обыкновенная», «Скала», «Успенское». Теле мучко, март марте кочнеда гын, «Уэлси», «Богатырь», «Северный синап» сорт-влакым шындыза.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

14 август –
Мўй спас

Марий Элыште 2500 ен 45 тўжем мўкш ешым онча. Мўкшызö-влак 2013 ийыште «Марий Отар» обществом чумыреныт. Тушко 170 ен пурен.

Обществом тале мўкшызö В.Ф.Южаков вуйлата.

– Марий Элысе мўкшызö-влакым иквереш чумырымо шонымаш дене обществом ыштенна, – ойла Вячеслав Филимонович (снимкыште). – Тушко шуко чот мўкшым кучышо мўкшызö-влак ушненыт. Курыкмари, Морко, Марий Турек районлаште мўкшым ончышо-влак шукин улыт. Мо дене тиде кылдалтын? Эн ончыч, калыкын пашам йöратымыже. Весе, ты районлаште илыше-влакын пошкудо кундемлашке лекташ йöнышт утларак улмыжо.

Самырык мўкшызылан В.Ф.Южаковын кагашыже-влак:

Пашаже неле – мўйжö шере

кажне ен мўкшым ончен ок керт, тидлан айдемын кумылжо, призванийже лийшаш;

пашам йöратыман;

ты сомыллан ўшанле лийман, мўкшым ончымо пашам шўмчоным пыштен ыштыман;

жап эртымеке, паша лектыш куандарыше манын тыршыман; ончыман; шуматкечын, влак семынак каныман.

сурт пелен мўкшым кучеда гын, пошкудылан энгекем ышташ огыл манын, мўкшым кастене рушарнян моло-

Мўкш пўшкылмеке, мом ыштыман?

- ✗ эн ончыч мўкшын умдыжым лукман;
- ✗ пўшкылмö верыш ий моклакам але йўштö вўдеш нöртыман шўргышовычым пыштыман;
- ✗ йўштö вўдым йўктыман;
- ✗ аллергий ынже виян манын, эмым пуаш лиеш;
- ✗ йочалан але кугыенлан пеш йöсö гын, вашкеполышым ўжман;
- ✗ эмлызе толмешке, черле еным, вуйым кўшкö нöлта-лын, вакшыш пыштыман.

Тидым палаш онай

1800 ийыште Марий кундем мучко 150 тўжем вопшышто мўкшым ашненыт. Кугу Ачамланде сар деч ончыч 90 тўжем мўкш ешым омарталаште онченыт.

Л.ГРИГОРЬЕВА ямдылен.

КОНКУРС! «Икымше транспортем»

Камилла БЕССОНОВА.
Волжск ола.

**Амелия ден
Мирабелла ИЛИКБАЕВМЫТ.**
Пошкырт, Дөртыльö, Маядык.

Марис ПЕТУХОВ.
Параньга, Олор.

Никита ПОЛИКАРПОВ.
Татарстан, Менделеевск.

Мария МАМАЕВА.
Кужэнгер,
Кугу Рөгез.

**Алина КОНДРАТЬЕВА,
Марина ОРАЗАЕВА.**

**Артём ден Ярослав
ШАШКОВМЫТ.**
Советский, Алексеевский.

Увертарыман!
Паша-влакым vk.com/yamde_lii адрес
дене тўшкаш верандена. 29 август марте
йўклаш лиш. Сентышылан – чапле
пöлек.

Гладиолус

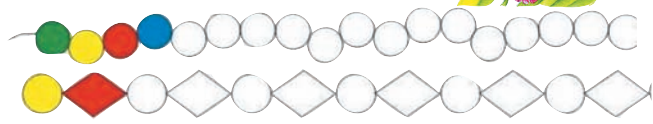
Мемнан пакчаште гладиолус кушкеш. «Гладиолус» шомак латин йылме гыч пурен, «керде» манмым ончыкта. Тиде пеледыш нерген пеш шўлыккан легенде уло. Ожно сар годым рим полководец фракийский сарзе-влакым пленыш налын. Нунын коклаште кок йолташ – Севт ден Терес – лийын. Полкын кугурак енже йолташ-влак коклаште кредалмашым ылыжташ шонен. Нуно көнен огытыл да кердыштым мландыш шуралыныт. Тунам Севт ден Тересым пуштыныт. Кердышт вожым колтен, тушан сылне пеледыш пеледалтын. Пеледышым гладиолус манын лүмденыт.

Нагаша СИДОРОВА.
Татарстан, Мамадыш, Кугу Шия.

Поян Кенез

Мый пакчаште пашам ышташ моткоч йöра-тем. Кушкыл-влакын кушмыштым, тўзланымштым кечын эскерем. Кызыт кияр, помидор, кавун куандарат. Кажне кечын вўдым шавена, чўчкыдын шўкшудым кўрына, тўрлö уяндыш дене «сийлена». А садыште энгыжше, шоптыржо, пуншоптыржо, вишныже мыняре! Кенез поян да тамле пушан. Сандене тиде сылне пагытым ий мучко вученам.

Олеся ВОЙКИНА.
Шернур, Эшполдино.

Умбакыже могай тўс лийшаш? Чиялте.

Школ ямде

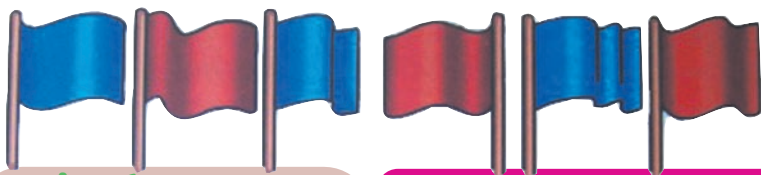

Вашке кенеж канышна мучашке лишемеш. Эгер-сола школна у тунемме ийым туналаш ямде. Кугыен-влак кенеж мучко школ көргыштö ачалкалыме пашам ыштеныт, класс-влакым чиялтеныт. Кочмыверым утларак олмыкташ күлын. Сандене ача-влак полшеныт **(снимкыште)**. Мыйынат ачам олмыктым пашашке ушнен. Нунылан кугу таум ойлена. Уэмдыме школышто ме тыршен тунемаш тунгалына.

Ксения БУТЕНИНА.
Морко район.

Лудигылан аваж деке миен шуаш полшо.

Алфавит

Теве «И» декат шуна. Тудо тыге возалтеш. Тудлан мутым шонена, «Имне» мут келшен толеш. «И»-лан лишыл «Й» буква, Тудо лач коеш «И»-лак, Но умбалныже – тоя. Туналеш «Й» ден «Йоча».

С.БЕССОНОВА.

Уто тистым удырал.

837 тошто книгам 93 тунемшылан ачалаш кажныжлан иктөр пуэденыт. Ик тунемше мыняр книгага ачала?

	А	Б	В	Г	Д	Е	Ё	Ж	З	И	Й	К	Л	М
1														
2														
3														
4														
5														

12 ойыртемым кычал.

Йолташемын лумжым палыза.

1. А; Б; В; Д; З; К; Л.
2. А; В; Д; Ё; З; Й; М.
3. А; Б; В; Д; Ё; З; Й; М.
4. Б; В; Д; Ё; З; Й; К; Л; М.
5. А; В; Д; Е; Ё; Ж; З; Й; М.

Максим СТЕПАНОВ.

Морко, Шап Унчо.

Пырын умылжым му.

Индекс: Марий Элыште, Пошкырт ден Татарстан кундемлаште - П4696. Тираж 1150 экз. Заказ 1434. Формат – А-4-8. Директор-тун редактор олмеш Л.Н.Григорьева.

E-mail: yamde_lii@mari-el.ru, yamde_lii@mail.ru Сайтын адресше: yamde-lii.pro, Тел. 8(8362) 45-22-82 (факс).

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республикысе культур, печат да калык-влакын пашаш шотышто министерстве, «Ямде лий» газет» кугыжаныш унитарный казна предприятий.

Газетым редакцийыште погмо да верстатлыме, «СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Газетым Массовый коммуникаций сферыште да культур наследийым аралымаште законодательством шуктен шогымым эскерше Федеральный службыв Приволжский федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме. Номер – ПИ №ФС 18-1999, 2005 ий 10 февральыште пуымо.

0+

Газетым Печать да массовый коммуникаций шотышто Федерал агентствын окса полшыж дене лукмо.

Печатьыш пуымо жап – 14-00, фактически – 13-00.

Авторын да редакцийын шонымашышт турло лийын кертыт. Серыш-влак монгеш огыт колталт. Ка – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательын адресше: 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькше урем, 20 (юридический) Энерумбал Амстердам, 1 (фактический).